אבל אמר הרי עלי לא · הך סוגיא כליסנא בתרא דפ"ק דנדרים (דף י"). דקאמר דפליגי בעובד אבל לגיסנא קמא *דקאמר בנדרים בפ"ק (דף י"). לר' יהודה תני עובד ומשלם אלמא מעריכין ומודרין לכתחלה לא ההרי עלי הוא דליכא למימר בהו הרי זו עד דאמר בריסא עדכי עלי והדר יהיב כפי הקלוב בפרשה ודמי עלי נמי דבעי כתיב מגא ליה לרבי מאיר דאין עובד מוב *מעדר ומשלם ולרבי יהודה נמי אמאי אם אמר הרי עלי לא הא כל היכא דכתיב עדר הוי עדר דוקא ובדבה הוי נדבה דוקא כדמוכח בריש מנחות (דף ב') וזבחים (דף ב') גבי כאשר נדרת לה' אלהיך נדבה דפריך הא׳ נדבה עדר הוא וי"מ דהתם פריך משום דשני קרא בדבריה וי"ל דקסבר כיון דחיים קרא לתקלה בעדר ה"ה בנדבה דהא איכא למיחש לתקלה דאפי' מביאה לעזרה ומקדישה יכול להטות ולמעול בה ולבא לידי תקלה בכמה עניינים דכ"ע לא בקיאי בהלל דמשולם לא מעל אדם בעולתו (פסחים דף סו:) ולרבי יהודה נמי משמע ליה קרא דוקא בנדבה אע"ג דבעדר כתיב דהא בעדר לאמאי למימר דעובד ומשלם טוב שהרי כתיב וי אחדל לנדור לא יהיה בך חטא הא אם תדור יהיה בך חטא ולישנא קמא דנדרים מפרשינן לקרא הא אם תדור אפשר שיהיה בך חטא אם לא תשלם וא"ת לרבי מאיר דאין טוב שיהא עובד ומשלם כל עיקר אפילו מביא בבשר לעזרה להאי לישנא בתרא ח) דנדרים איאך אכלו ישראל שלמים במדבר וי"ל כיון שאסורו בעונין אחר בבשר ט) הוו כאילו לא להם המקום לאכול על ידי שלמים וא"ת והא כתיב (בראשית כח) וידר יעקב נדר וכתיב (יומא ג) אם אשר נדרתי אשלמנה וי"ל דבשעת נדרה שרי כדאמרינן בבראשית רבה וידר יעקב נדר לאמר לאמר לדורות י) *שיהיו עובדים בעת נדרה:

אנא שחיטתן בשרה קא קשיא לי · מעמע שרב אחי הקשה לרבא אותה קושיא ואע"פ שהיא סוגיית הגמרא ומכאן ראיה שרב אחי סידר הגמרא אע"ג דאביי ורבא נמי אתו לעניין הך קושיא והם קדמו הרבה לרב אחי שמא גם בימיהם הקשה כבר:

תנא בחולין מאי למימרא · ואע"ג דאסור לגרום טומאה לחולין שבא"י *הייט דוקא בפירות דשייכא בהו תרומה אבל בשר לא ואפילו יהא אסור לטמאות גופו א) באוכלין טמאין ב) כדדרשינן *) והתקדשתם והייתם קדושים אזהרה לבני ישראל שיאכלו חולין בטהרה מכל מקום יכול לטמאותן ולאוכלן בימי טומאתו: **ובמוקדשין** לא ישחוט שמא יגע בבשר · אע"ג דאמרינן לקמן (דף קנא:) יא) דמפרכסת הרי היא כחיה חיישינן שמא יגע אחר פירכוס א"ל דוקא לענין הטעמה והערכה הויא כחיה אבל לענין טומאה כיון שאחזו שנים או רוב שנים מקבלת טומאה דאחיב אוכל דאמר בהעור והרוגה (לקמן שם) השאחזו בהמה טמאה לעובד כוכבים ומפרכסת מטמאה טומאת אוכלין אבל לא טומאת נבילות* :

שמא יגע בבשר · אע"ג דדם קדשים אינו מכשיר חיבת הקדש מכשרת אז שהעבירה בגרה ועדיין משקה טופח עליה דקאמר בפ"ק דפסחים (דף כ') וא"ת ואמאי לא קאמר דלא שחוטו משום דאמר אתי לימשך בפנים דאפילו טהור גמור לבן זומא דאמר (יומא דף נ') הכנכנס למקדש טעון טבילה ואחזו בסכין ארוכה דאמר אתי להאמשוכי וי"ל דבטהור איכא למגזר טפי דילמא אתי לאמשוכי אבל טמא מזהר זהיר ומיזכר אי נמי נקט הכא שמא יגע בבשר משום דבעי למימר ואם שחטו ואמר הרי עלי שלא נגעתי הקשה רבינו אפרים איך יתכן שתהא סכין ארוכה כל כך מהר הבית עד עזרת ישראל דהאי טומא מוקמינן לה בסמוך לאו בטומאת מת ותכן בפ"ק דכלים (מ"ח) החיל מקודש מהר הבית שאין טומאת מת ועובדי כוכבים נכנסים לשם עזרת כשים מקודשת הימנו שאין מבול יום נכנס לשם ואפילו למאן דמוקי לה בטומאת בשרן והלא עזרת כשים ארוכה קל"ה אמה ג) ואיך יתכן שתהא סכין ארוכה כל כך וי"ל דלמאי דפיר"ת בעלמא דלא גזר היכא דטומאת בפנים ניחא וכן לפירוש ר"י דפירש דלא התמירו אלא בעזרת כשים שהוא מקום כניסה ויציאה אבל בשאר מקומות יכול ליכנס עד סמוך למחנה שכינה ממש אחי נמי שפיר ואין כאן מקומו ב) וי"מ דהכא מיירי בבמה וכזה יתישב נמי בסמוך: **שמא** יגעו · והגרמה וטיקור לא חיישינן דמיכר ומיהו טיקור דסכין פגומה לא מיכר: **אילימא** אחם"ו עלה קאי · פירוש עלה לחולה קאי אבל הא פשיטא דעלייהו נמי קאי דדייקינן קל ופרכינן (דף יב:) מאן תנא דלא בעי כוונה בשחיטה: **דליתיה** קמן דבמוליה · ואע"ג דעזרה רה"ר היא כדאמר בפ"ק דפסחים (דף יא:) והיא לא לוהר כאן מספק אחי ספק דמי לשאר ספק טומאה ברה"ר משום דרוב פעמים לא יכול להזהר מליגע ואי חייבי בבמה אחי שפיר: **הרב** לא תקרב · **שחיטתן כשרה** · והייט דיעבד דמתניתין ולקמן מפרש אמאי לא מטמא ה) גבולא לסכין והדר מיטמיא לבשר: **גרידי** · אלא קבל עליו ו) מהרת כהן: **שמא ישחו** · והוי נבלה כדתנן לכולהו בפ"ב: **דיעבד נמי לא שמא ישחו** · כלומר שמא שחו ולקמן (דף יב:) מפרש אמאי נקט שמא יקלקלו במתניתין לשון עתיד לאשמועינן שאין מוסרין להן חולין לכתחלה ואפילו אחרים רואין אותם דמועדים הן לקלקל תמיד: **דעלה קאי** · מינייהו קא סליק מאי וכולן דמשמע דקאי אמי אחחריני ואם שחטו מבעי ליה: **ואלא אטמא במוקדשין** · דאמרת דאייריני ז) אמרת מהימן אי אמר בדי לי: **מהכא נפקא** · כלומר הכא שמעו רבי במתניתין הא בשחיטת קדשים שמטמא לכתחלה לא ודיעבד כשר: **כל הפסולין** ז) · כגון זר ואונן ומטמא ובעל מום וכיוצא בהן: **שחטו** · קרבן: **בוריס** דלכתיב (ויקרא ח) ושחטו את בן הבקר לפני ה' והקריבו בני אהרן מקבלה ואילך מצות כהונה לימד על שחיטת קדשים שבשרה בזרים וה"ה לשאר פסולין: **הכא עיקר** · דכולה פרקין בתורת שחיטה אייר: **תרב** דבעי למימר ואם שחטו ואמר הרי עלי שלא נגעתי הקשה רבינו אפרים איך יתכן שתהא סכין ארוכה כל כך מהר הבית עד עזרת ישראל דהאי טומא מוקמינן לה בסמוך לאו בטומאת מת ותכן בפ"ק דכלים (מ"ח) החיל מקודש מהר הבית שאין טומאת מת ועובדי כוכבים נכנסים לשם עזרת כשים מקודשת הימנו שאין מבול יום נכנס לשם ואפילו למאן דמוקי לה בטומאת בשרן והלא עזרת כשים ארוכה קל"ה אמה ג) ואיך יתכן שתהא סכין ארוכה כל כך וי"ל דלמאי דפיר"ת בעלמא דלא גזר היכא דטומאת בפנים ניחא וכן לפירוש ר"י דפירש דלא התמירו אלא בעזרת כשים שהוא מקום כניסה ויציאה אבל בשאר מקומות יכול ליכנס עד סמוך למחנה שכינה ממש אחי נמי שפיר ואין כאן מקומו ב) וי"מ דהכא מיירי בבמה וכזה יתישב נמי בסמוך: **שמא** יגעו · והגרמה וטיקור לא חיישינן דמיכר ומיהו טיקור דסכין פגומה לא מיכר: **אילימא** אחם"ו עלה קאי · פירוש עלה לחולה קאי אבל הא פשיטא דעלייהו נמי קאי דדייקינן קל ופרכינן (דף יב:) מאן תנא דלא בעי כוונה בשחיטה: **דליתיה** קמן דבמוליה · ואע"ג דעזרה רה"ר היא כדאמר בפ"ק דפסחים (דף יא:) והיא לא לוהר כאן מספק אחי ספק דמי לשאר ספק טומאה ברה"ר משום דרוב פעמים לא יכול להזהר מליגע ואי חייבי בבמה אחי שפיר: **הרב** לא תקרב · **שחיטתן כשרה** · והייט דיעבד דמתניתין ולקמן מפרש אמאי לא מטמא ה) גבולא לסכין והדר מיטמיא לבשר: **גרידי** · אלא קבל עליו ו) מהרת כהן: **שמא ישחו** · והוי נבלה כדתנן לכולהו בפ"ב: **דיעבד נמי לא שמא ישחו** · כלומר שמא שחו ולקמן (דף יב:) מפרש אמאי נקט שמא יקלקלו במתניתין לשון עתיד לאשמועינן שאין מוסרין להן חולין לכתחלה ואפילו אחרים רואין אותם דמועדים הן לקלקל תמיד: **דעלה קאי** · מינייהו קא סליק מאי וכולן דמשמע דקאי אמי אחחריני ואם שחטו מבעי ליה: **ואלא אטמא במוקדשין** · דאמרת דאייריני ז) אמרת מהימן אי אמר בדי לי: **מהכא נפקא** · כלומר הכא שמעו רבי במתניתין הא בשחיטת קדשים שמטמא לכתחלה לא ודיעבד כשר: **כל הפסולין** ז) · כגון זר ואונן ומטמא ובעל מום וכיוצא בהן: **שחטו** · קרבן: **בוריס** דלכתיב (ויקרא ח) ושחטו את בן הבקר לפני ה' והקריבו בני אהרן מקבלה ואילך מצות כהונה לימד על שחיטת קדשים שבשרה בזרים וה"ה לשאר פסולין: **הכא עיקר** · דכולה פרקין בתורת שחיטה אייר:

ו) אבל אמר הרי עלי לא וכל הבל לאו לכתחלה הוא אלא *הכל חייבים בסוכה *הכל חייבין בציצית הבי נמי דלאו לכתחלה חייבין לא קאמינא אלא ג) מעתה *הכל סומכין אחד האנשים *ואחד הנשים הבי נמי דלאו לכתחלה והא כתיב °וסמך ידו ונרצה אין איבא הכל לכתחלה ואיבא הכל דיעבד אלא הכל דהבא ממאי דלכתחלה הוא דתקשי לך דלמא דיעבד הוא ולא תקשי לך א"ל אנא שחיטתן כשרה קשיא לי מדקתני שחיטתן כשר׳ דיעבד מכלל דהכל לכתחלה הוא דאי דיעבד תרתי דיעבד למה לי אמר רבה בר עולא הבי קתני הכל שוחטין ואפי׳ ג) טמא בחולין טמא בחולין מאי למימרא בחולין שנעשו על טהרת הקדש וקסבר *חולין שנעשו על טהרת הקדש בקדש דמו כיצד הוא עושה מביא סכין ארוכה ושוחט בה כדי שלא יגע בבשר ובמוקדשים לא ישחוט שמא יגע בבשר ואם שחט ואומר *ברי לי שלא נגעתי שחיטתו כשרה חוץ מחרש שוטה וקטן דאפילו בחולין גרידי דיעבד נמי לא שמא ישהו שמא ידרסו ושמא יחלידו וכולן ששחטו אהייא אילימא אחרש שוטה וקטן עלה קאי ואם שחטו מיבעי ליה אלא אטמא בחולין הא אמרת לכתחלה נמי שחיט ואלא אטמא במוקדשים בברי לי סגי דליתיה קמן דנשייליה האי טמא במוקדשים מהבא נפקא מהתם נפקא *כל הפסולין ששחטו שחיטתן כשרה שהשחיטה כשרה בזרים בנשים ובעבדים ובטמאים ואפילו בקדשי קדשים ובלבד שלא יהיו טמאין נוגעין בבשר הבא עיקר התם איידי דתנא שאר פסולין תנא נמי טמא במוקדשים ואב"א התם עיקר דבקדשים קאי הבא איידי דתנא טמא בחולין תני נמי טמא במוקדשים האי טמא דאיטמא במאי אילימא דאיטמי במת °בחלל חרב אמר רחמנא

ז) אבל אמר הרי עלי לא וכל הבל לאו לכתחלה הוא אלא *הכל חייבים בסוכה *הכל חייבין בציצית הבי נמי דלאו לכתחלה חייבין לא קאמינא אלא ג) מעתה *הכל סומכין אחד האנשים *ואחד הנשים הבי נמי דלאו לכתחלה והא כתיב °וסמך ידו ונרצה אין איבא הכל לכתחלה ואיבא הכל דיעבד אלא הכל דהבא ממאי דלכתחלה הוא דתקשי לך דלמא דיעבד הוא ולא תקשי לך א"ל אנא שחיטתן כשרה קשיא לי מדקתני שחיטתן כשר׳ דיעבד מכלל דהכל לכתחלה הוא דאי דיעבד תרתי דיעבד למה לי אמר רבה בר עולא הבי קתני הכל שוחטין ואפי׳ ג) טמא בחולין טמא בחולין מאי למימרא בחולין שנעשו על טהרת הקדש וקסבר *חולין שנעשו על טהרת הקדש בקדש דמו כיצד הוא עושה מביא סכין ארוכה ושוחט בה כדי שלא יגע בבשר ובמוקדשים לא ישחוט שמא יגע בבשר ואם שחט ואומר *ברי לי שלא נגעתי שחיטתו כשרה חוץ מחרש שוטה וקטן דאפילו בחולין גרידי דיעבד נמי לא שמא ישהו שמא ידרסו ושמא יחלידו וכולן ששחטו אהייא אילימא אחרש שוטה וקטן עלה קאי ואם שחטו מיבעי ליה אלא אטמא בחולין הא אמרת לכתחלה נמי שחיט ואלא אטמא במוקדשים בברי לי סגי דליתיה קמן דנשייליה האי טמא במוקדשים מהבא נפקא מהתם נפקא *כל הפסולין ששחטו שחיטתן כשרה שהשחיטה כשרה בזרים בנשים ובעבדים ובטמאים ואפילו בקדשי קדשים ובלבד שלא יהיו טמאין נוגעין בבשר הבא עיקר התם איידי דתנא שאר פסולין תנא נמי טמא במוקדשים ואב"א התם עיקר דבקדשים קאי הבא איידי דתנא טמא בחולין תני נמי טמא במוקדשים האי טמא דאיטמא במאי אילימא דאיטמי במת °בחלל חרב אמר רחמנא

[מסמנו בכל המקומות ולא מצינו בם בשום מקום בש"ס ואחרכם איסכא מצינו ואפילו לרבי יוסי ורבי שמעון אינו אלא לשון ו"ע]

[תגיגה יט. נדה עח:]

[לא דוקא דהא עזרה רשות הרבים היא ופסיקא עטול חוט, נדה כ: ד"ה ואם לא תפסר כן בשום חוט, דהכא ד"ה דליתיה קמן כו' ופע"ק אלא הקדימו דבריהם מלהכא]

[עי' סוטה ל: וע"ע בע"ז ט· וכרכ"י ותו"ס שם ועי' חוס, לקמן לד: ד"ה והשליחי ותוספות ריקוח יג· ד"ה הקיבו] *) [לא ידעתי מקומו ועי' ברכות נגו יומא לט· ושבועות יח· דרשינן והתקדשתם למילתא אחריתא לגמרי]

[עי' חוס, לקמן לי· ד"ה והתנן]

שיטה מקובצת

א) אבל אמר הרי עלי· נ"ב עי' חוס' מנחות (דף פא ע"א): ב) אלא הכל סומכין ה"נ דלאו· ג) אמא בחולין · נ"ב עי' חוס' כריתות דף יג ע"א: ד) ואפי' בסכין ארוכה דסיון דמוחזר מן החורה לשמרן אשמאר דכתיב ואני: ה) אמאי לא מיטמא סכין מנברא: ו) שלא קבל עליו פחרה בהן: ז) כל הפסולין לעבודה כגון זר: ח) לאחי לישנא בתרא כדאמר׳ בנדרים דאיאך: ט) בענין אחר בבשר תאוה הוי כאילו: י) שיהיו נודרים בעת צרה · אבל אמר הרי עלי לא פי' בקונטרס וערך לא פחוקם אלא בהרי עלי וקשה דאשכחנא לה כגון דאמר הריני בערכין ממעות שלפני ע"מ שלא אתחייב באחריותה א"נ כגון שהמעות כבר ביד הגזבר מקודם דחו ליכא תקלה ונודרין ונידרין בנדבה ותני נודב א"נ בעת צרה דשרי אלא סתם ערכין ונדרים לאו בהכי מיירי : זה הדיבור חסר מן התוספות ונמצא בחוס' כ"י אנא שחיטתן וכו' : יא) דאמרי׳ לקמן בפ׳ שני דמפרכסת : ועשאה

[מדות פ"ב מ"ה] ב) ריינין תוספות זמחים לא: ד"ה וכטמאים]

ליתני ולישיעלה קאי ואם שחטו מיבעי ליה כלומר כיון דסליק מחרש שוטה וקטן אם שחטו מבעי ליה למיתנא : אלא

ט) מלאה דל"ל ותקשה לך מסיפא דתני ומחיטתן כשרה דמשמע דיעבד כדאמקינן וכו׳ . ב) אולי ל"ל ואיכא דאיכא למימר דאעפ"כ שוחטו כעונין זה .

הגהות מהר"ב רנשבורג א) חוס' ד"ה טמא וכו' כאולכלין טמאין כדדרשינן· נ"ב בתנא דבי אליהו הלק ג' פרק ט"ו דף כ"ב ע"א ובזכא ביקלוט ממעוני ס' תפא סוף רמז שס"ו דף ק"ו ע"ב ישעיה בטוב ל"ח מי' תר"ב מ"ם בשם פירוש אלו דו"ד ושיין במשנה למלך פט"ז מהל' טומאת אוכלין הלכה יו"ד ודו"ק· שוב נתיתי בש"ם מדש עם הגהות הגאון מהר"י פיק ובדפס על הגליון אלא מלא דכשם זו בשם מקום ומתיסי אלא עיין על פ' ביקלוט ובתא דבי אליהו הלק ג' פרק ט"ו דף כ"ב ע"א ובזכא ביקלוט ממעוני ס' תפא סוף רמז שס"ו דף ק"ו ע"ב ישעיה בטוב ל"ח מי' תר"ב

[עדכין ג:]

[סס: מנחות מג·]

[מנחות לג· ע"ש ערכין כי ע"ש]

גליון השי"ס

תוס' ד"ה אבל וכו' שיהיו עודדים בשת לרה · עיין תשובת מהר"ם פאדוה' סימן עט בסופו :

עיין מהרש"א ומהר"ם

הגהות מהר"י לנדא

ג) תר"ה טמא במולין כדדאמקינן ובתקדשתם וכו' · נ"ב כדדרשינן בתנא דבי אליהו בוכא ביקלוט פ' כי תצא סוף רמז שפ"ו : ד) ד"ה ומוקדשין וכו' דלמאינן לקמן דף ל' ע"א כ"ל .

[זבחים לא:]

[ל"ל שחט בעמא]

[מנחות יג.]

רבינו גרשום

ממאי · דלכתחלה הוא ותיקשי לך ה) דיעבד דראשקינן ברישא : וקסבר חולין שנשחטו שנעשו על טהרת הקדש בקדש דמו ב) למימר אע"פ שוחטם בעונין זה דבעינן למיטר כיצד הוא עושה : שמא ישהו כלומר שמא כשיעור שהייה דקה לרקה ונטמה לגמרי : שמא ידרסו· לא יעשה הילכה ובהאה כדין שחיטה ושמא יחלידו הסכין בין סימן לסימן ויחתכו הסימנים מסמה למעלה. ולמה לא חנן שמא יגרמו ושמא יעקרו ברין הוא דליתני ואמאי לא תני יש סתם דצריך לעמוד עליהם שישחטו [יפה] ואיזו זו שהייה ודרסה והלדה שאי אפשר להבחין [אחר כך] אי שהה אי דרס והחליד או לא אבל הגרסה ועיקר אפי׳ לאחר ששחט אפשר לראות אם הגרים או עקר או לאו : אלא עד כמה

עין משפט
נר מצוה

*דרב הרי הוא כחלל אב הטומאה הוא לטמייה לסכין ואזל סכין וטמיתיה לבשר אלא דאיטמי בשרץ ואי בעית אימא לעולם דאיטמי במת וכגון שבדק קרומית של קנה ושחט בה דתניא *בכל שוחטים בין בצור בין בזכוכית בין בקרומית של קנה אבי אמר הכי קתני הכל שוחטין ואפילו כותי במה דברים אמורים כשישראל עומד על גביו אבל יוצא ונכנס לא ישחוט ואם שחט חותך כזית בשר ונותן לו אכלו מותר לאכול משחיטתו לא אכלו אסור לאכול משחיטתו חוץ מחרש שוטה וקטן דאפילו דיעבד נמי לא שמא ישהו שמא ידרסו ושמא יחלידו וכולן ששחטו אהייא אילימא אחרש שוטה וקטן עלה קאי ואם שחטו מבעי ליה אלא אכותי הא אמרת כשישראל עומד על גביו שחוט אפילו לכתחלה קשיא אמר רבא ויוצא ונכנס לכתחלה לא *והתנן המניח עובד כוכבים בחנותו וישראל יוצא ונכנס מותר התם מי קתני מניח המניח קתני דיעבד אלא מהכא *אין השומר צריך להיות יושב ומשמר אלא אע"פ שיוצא ונכנס מותר אלא אמר רבא הכי קתני הכל שוחטין ואפי' כותי בד"א כשישראל יוצא ונכנס אבל בא ומצאו ששחט חותך כזית בשר ונותן לו אכלו מותר לאכול משחיטתו לא אכלו אסור לאכול משחיטתו חוץ מחרש שוטה וקטן דאפילו דיעבד נמי לא שמא ישהו שמא ידרסו ושמא יחלידו וכולן ששחטו אהייא אילימא אחרש שוטה וקטן עלה קאי ואם שחטו מבעי ליה אלא אכותי הא אמרת אפילו יוצא ונכנס שחוט לכתחלה קשיא רב אשי אמר הכי קתני הכל שוחטין *ואפילו ישראל מומר מומר למאי לאכול נבילות לתיאבון ובדרבא *דאמר רבא *ישראל מומר אוכל נבילות לתיאבון

בורק

בנון דבדק קרומית של קנה · ואם תאמר והיאך ישחוט בקרומית של קנה והא בעינן כלי כדמוכח בסוף התודה (מנחות דף פב:) ובסוף דם חטאת (זבחים דף לז:) דדרים מדכתיב ויקח את המאכלת לשחוט את בנו דעולה טעונה כלי ואלפינן כולהו מעולה ו"ל כגון דמיקבה לקרומית ס) ועשאה כעין כלי ואע"ג דקיימא לן כרבי אלעזר ב) פ' החליל (סוכה דף נ:) אין עושין כלי חרס של עץ ופליג אר' יוסי בר רבי יהודה דאמר בפרק החליל עושין כלי חרס של עץ לשחיטת קדשים לא בעינן כלי חרס ג) בפרק התודה (מנחות דף עח:) אמרי' דסכין מקדשה בכלי חרס וכן משמע בתוספתא* דקתני חומר בקמילה מבשחיטה שהקמילה טעונה כלי והשחיטה אינה טעונה כלי אלא אפילו קרומית של קנה ועל כרחך לא בעי למימר דאינה טעונה כלי כלל דהא ילפינן מעולה דטעונה כלי אלא דאינה טעונה כלי חרס מיהו יש לדחות דלא בעינן כלי יפה קאמר ולא פסלינן קרומית של קנה משום הקריבהו נא לפחתך (מלאכי א) כדפריך גמרא בסוטה (דף יד:) גבי כפיפה מצרית דהתם דורון הוא דדרך להביאו בכלי נאה אבל בשחיטה לא חייסינן אי נמי כפיפה מצרית מכוערת יותר מקרומית של קנה ורביעו אפרים היה מביא ראיה מדתנן בפרק איזהו מקומן (זבחים דף מז.) שחיטתן בצפון וקבול דמן בכלי חרס בצפון ואינו שחיטתן בכלי חרס לא קתני כדקתני גבי קבלה ואין זה ראיה דגבי קבלה נמי לא הזכיר אלא לאשמעינן דבעי שיהא גם הכלי בצפון לאפוקי אם הכלי בדרום והבהמה בצפון והדם מקלח בתוכו תדע דבקדשים קליס דלא בעי צפון לא חש להזכיר קבלה בכלי חרס וכפ' כל הזבחים שקבל דמן (שם כו·) *דתנן קדשים קליס שחיטתן בפנים וקבול דמן בכלי חרס בפנים התם נמי אתא לאשמעינן דצריך שיהא הכלי בפנים לאפוקי אם רוב הכלי בחוץ ומיעוטו בפנים ומקבל הדם במיעוטו שבפנים אע"ג שאין נפסל ביוצא": **המניח** קתני דיעבד · ולא לשנויי מלינא לתלמי דהא אלאי נמי לא שרי בדיעבד בלא חותך כזית בשר אלא בא להקשות על דברי רבא שמדקדק מכאן דשרי אף לכתחלה אי נמי כל זמן שיכול לתקן על ידי חותך כזית בשר יש לו לתקן אבל אי ליתא לאוקי קמן שרי: **המניח** קתני דיעבד · לא בעי למימר דמשמע דיעבד ולא לכתחלה דהא מסיק דשרי לכתחלה אלא קאמר דלא דיעבד משמע ול"ת דלקמן (דף טו:) גבי השוחט במגל יד וגבי השוחט אחד בעוף (לקמן דף כז·) דייק השוחט דיעבד אין כו' וי"ל דלאשמעינן דהמקנא כשרה סמוך התם דמשמע דיעבד אבל קשה ד) ממתניתין דהמקנא לאשתו (סוטה דף ב·) ופ' חביות (שבת דף קמז·) גבי הרוחץ במי מערה דייק בגמרא דיעבד אין לכתחלה לא: [ועיין תוס' סוטה ב· ד"ה המקנא דיעבד]: **אלא** מהכא · גרס ולא גרס מסיפא דהך דהמניח בפ"ב דמסכת ע"ז (דף סו·) והתם דאין השומר היא בפ' ר' ישמעאל (שם סח·): **אין** השומר צריך כו' · משמע הכא דאין צריך משמע לכתחלה וקשה דברים גיטין (דף ז:) גבי הא דאמר רבה לפי שאין בקיאין לשמה אפילו אם אמר דתנן המביא גט ממדינה למדינה בחייב בפני נכתב ובפני נחתם הא בחותם מדינה לא צריך ומשני לא תימא הא בחותם מדינה לא צריך אלא הא ממדינה למדינה בח"י לא צריך ופריך הא בהדיא קתני לה המביא גט בח"י אין צריך כו' ומשני אי מהתם הא ה"מ דיעבד כו' והיכי ה"ל דיעבד הא אין צריך משמע לכתחלה כדמשמע הכא ובקונטרס פי' שם דהכי פריך הא בהדיא קתני לה וכיון דאשמעינן לה מדיוקא דרישא סיפא נמלי אילטריך ומשני דאי מרישא ה"א דוקא דיעבד הכי אילטריך סיפא לאשמעינן אפילו לכתחלה אבל לשון אי מהתם לא משמע הכי וי"ל דהתם כיון שיטול נתקן בדיעבד כדקאמר בההוא פרקא (שם ה:) שיטלנו הימנה ויחזור ויתקנו לה בפני שנים ויאמר בפני נכתב ובפני נחתם שייך למימר אין צריך לטמור אין צריך לחזור ולטול אותו הימנה א"ע התם ה"א ה"מ דיעבד דלכתחלה צריך שיראה כתיבת הגט ותחימה ואם לא ראה ה"א אין צריך לחזור ולכתוב אלא יתן לה אע"פ שלא ראה קמ"ל דלכתחלה נמי אין צריך לראות וע"ל דהכא דייק משום דקאי אריש דקתני בפ' ר' ישמעאל (ע"ז דף פח·) בעיר שכולה עובדי כוכבים אסור עד שיהא שם שומר והדר תני אין השומר צריך כו' משמע שבא לפרש דיוקא וכגון תמיד כשומר גמור והייט כשומר דרישא: **אבל** בא ומצאו ששחט חותך כזית בשר ונותן לו יותם תאמר כיון דרבא מדמה שחיטה ליין נסך בא ומצאו ליסתרי בלא חותך כזית בשר ונותן לו כמו בין נסך דשרי במתניתין בפ' ר' ישמעאל (ע"ז דף סב:) בעובד כוכבים שנמצא בלד הבור כשאין לו מלוה עליו וי"ל כדפרישית לעיל כיון שיכול לברר על ידי כזית בשר יש לו לברר:

בורק

[שבת קמ:] מיר עב: פסחים יד: [יומא עט·]

[לקמן טו: ושם נסמן]

[דף כד:]

ע"ז כפי [ע"ש]

שם סח.

לקמן ד·

[ע"ש תוס' פסחים פו· ד"ה מותב ותוס' זבחים מז· ד"ה לישנא]

[ג"ל דתניא]

ז א מיי' פ"ה מהלכות טומאת המת הלכה ג:

ח ב מיי' פי"ב מהלכות מאכלות אסורות הלכה יז סמג לאוין קמח טוש"ע יו"ד סימן קכט סעיף ח:

ט ג מיי' שם פי"ג הלכה ד סמג שם טוש"ע שם סימן קלח סעיף ח:

י ד ה מיי' פ"ד מהלכות שחיטה הלכה יד ועיין בכ"מ סמג עשין סז טוש"ע יו"ד סימן ב סעיף ב:

[פ"ח דמנחות]

שיטה מקובצת

א) ועשאה כעין כלי · נ"ב עי' תוס' מנחות (דף לו ע"ב): ב) ואע"ג דקי"ל בר' דאמר אין עושין: ג) לא בעינן כלי שרת אע"ג דבפ' התודה אמרי' וכ"ב (דף עח ע"ב): ד) אבל קשה דאמתני' דהמקנא:

רבינו גרשום

אלא דאיטמי בשרץ · דהוי אדם ראשון ואין כלי מטמא אלא מדרסת אב הטומאה: וכגון שבדק קרומית של קנה ושחט בה · מקבלין טומאה: אע"פ שיוצא ונכנס מותר · כלומר אע"פ שאין ישראל יושב ומשמר אלא יוצא ונכנס מותר הכא נמי לענין שחיטה אע"פ שיוצא ונכנס מותר: לאכול נבילה לתיאבון · כלומר מתאב לאכול · בשר ואוכל נבילה לתיאבון:

עין משפט נר מצוה

יא א (מיי' פט"ז מה"מ מע"ש מ"ב פוס"ע יו"ד סי' כ סעיף כ):

יב ב מיי' פי"ח מה"מ אבות העומאות הלכה ט:

יג ד מיי' פ"ד מה"מ מאכלות אסורות הלכה ז סמג עשין סג טוש"ע יו"ד סימן מ סעיף מ:

בודק סכין ונותן לו · ולא חיישינן שמא שהה וירדוס דלא שביק היתירא ואכיל איסורא ואפילו לא יאכל ממנה דחיים אלפי עור לא תתן מכשול לפני עור אחר עומד על גביו ולא יולא וכנכנס אבל כותי יש לו דין אחר דאי ישראל יולא וכנכנס לא בעי בדיקת סכין דמרתת דלא מציע בשום מקום גבי כותי שיהא צריך בדיקת סכין ואי אין ישראל יולא וכנכנס אפי' בדק סכין לא מהני דחיישינן שמא שהה ושמא דרס דלא חיים אלפי עור לא תתן מכשול ואימה דאמאי לא מהני ממי במומר יולא וכנכנס כמו בכותי דקאמר בסמוך אי דליתא לסכין כי אחרים רואין אותו מאי הוי וי"ל דישראל מומר לא מירתת דאין סבור שיבדקו הסכין אחריו לפי שהוא מחזיק עצמו כישראל לכל דבריו ואין להקשות דאמאי צריך לכתחלה לבדוק הסכין במומר ולהיות יולא וכנכנס גבי כותי יניחנו לשחוט לכתחלה ואחרי כן יבדוק הסכין או לכותי יתן כזית בשר וי"ל דחיישינן דלמא משתלי ואכיל כמו שפירש ר"ת גבי חרש שוטה וקטן דאין מוסרים להן חולין לכתחלה: **ואם** שחט בודקין אותו · ואע"ג דאיכא בדייתא לקמן (דף יב·) מ] דסבר דרוב מצויין אצל שחיטה מומחין הן גבי מצא תרנגולת שחוטה הא מייתי תנאי בתר הכי אע"ג דהתם דחי לה: **דליתיה** קמן לבדקיה · תימה דמשמע הא מיתא קמן ולא ידע אין שחיטתו כשרה אע"ג דאחרים רואין אותו דשחט שפיר ולקמן בפירקין (דף יב·) גבי הא דאמר רב נחמן לרב אחא שחט אם רואהו מתחלה ועד סוף מותר לאכול משחיטתו ואם לאו אסור פריך אי דידע דלא גמיר פשיטא: **אע"פ** שאין מומחין · פירוש דלא ידעינן אי גמיר אי לא גמיר דאי ידעינן דיה דלא גמיר אפי' בדיעבד שחיטתו פסולה כדאמר רב יהודה לקמן (דף ט·) כל טבח שחיטו יודע הלכות שחיטה כו':

[ופירש"י לקמן פשיטא ליה אם מותר ולא רואה אסור ע"ש רש"ל]

חולין שנעשו על טהרת קדש לאו כקדש דמו · האי טעמא הוה מצי למימר נמי לגיסא קמא: **רוב** מצויין אצל שחיטה מומחין הן · ושוחטין אף לכתחלה אבל אין לפרש דדיעבד הוא דהויא שחיטתו כשרה אע"פ שאין אחרים רואין אותו ולא מצי לאוקומי מתניתין בהכי משום דקשיא ב] לן וכולן דהא לאביי ורבא ורב אשי אי לא מיתוקמא נמי וכולן אלא אחרים שוטה וקטן **קסבר** כותים גרי אריות הן · ושחיטתן פסולה כמו [לקמן יג·] של עובדי כוכבים *מוזכרת מה שאתה זובח אתה אוכל כלומר אותו שהוא בר זביחה לאפוקי עובד כוכבים ואוכל נבלות להכעיס ואע"ג דאמר בסוף פ"ב דיבמות (דף כד:) אחד גרי אריות ואחד גרי תלמות כולם גרים גמורים הייו כשמתגייר לגמרי מפחד אריות אבל כותיים לא נתגיירו לגמרי כדכתיב במלכים (ב יז) את ה' היו ירלאים ואת אלהיהם היו עובדים ומאן דאמר גרי אמת הן קסבר דשוב נתגיירו לגמרי:

מאי טעמא לא אמר כשמעתיה · תימה דהא קתני במתניתין תרי הכל שוחטין ומפרש רבא לקמן (דף יז·) חדא לאתויי כותי וחדא לאתויי ישראל מומר אלמא מוקי חדא כשמעתיה וי"ל דהכי פריך דקמייתא לאביי לאוקומי כשמעתיה דקוריא

נמצאת סכינו יפה מותר · והייט דיעבד דמתניתין: חוץ מחש"ו דאפילו נמצאת סכינו יפה לא דאיכא קלקולא אחריתא שהייה דרסה חלה דלא ידעי לאחזהורי בהו ודוקא אוכל לכתחלה אבל להכעיס אפילו נמצאת סכינו יפה לא דמועד לגבל בכוונה בידים: **שוחט לכתחלה** · אפילו בלא אחרים רואין אותו: **ליבדקיה בשתא** · למה לי אחרים רואין: **מאי הוי** · הא לא בדקו הסכין: **מומחין** · ויודעין הלכות שחיטה: **ואע"פ שאין מוחזקין** · בלא שחטו לפניו ג' פעמים לראות אם יש בהם כח שאינן מתעלפין בשחיטה שיבאו לידי שהייה או אין יודעין לאמן את ידיהם לכך: **בד"א** · דחשיבי מומחין שיודעין בו אלו המוסרים לו בהמה לשחוט מכירין בו ובדקיהו שיודע הלכות שחיטה: **דאפי' דיעבד** · ויודעין הלכות שחיטה לא דתמיד הם מוחזקים לקלקל אינן בהן דעת: **מוחזקים** · שראוהו שנשחטו כמה פעמים יפה ולא קלקלו: **ואע"פ שאין מומחין** · לא ידעינן בהו שיודעים לומר הלכות שחיטה אם לא: **נתעלף** · לשון עייפות ותישות הלב אינן יכול לראות מכת חרב וסכין אפילו בבהמה כמו תתעלפנה הבתולות (עמוס ח) **אביי ורבא ורב אשי** · לא מצו לתרוצי לעיל וכולן דמתניתין: **אדרבה התם עיקר** · ולא איבעי ליה למתנייה הכא: ודקאמר אחידי דתנא כו': **לאו דקדם דמו** · ואין חייב ליזהר בהו ופשיטא דשוחטין מומחים לכתחלה: **מומחין הן** הלכך לא בעי למיבדקיה: **כי קושייה** · דאותביה מהמנין עובד כוכבים בחנותו: **ואביי לא אמר כרבא** · דילוף מהשומר את החנות דיולא וכנכנס לכתחלה: **התם לא נגע** · ההוא עובד כוכבים ביין בשעה שהוא פורש ממנו: **הכא** · בהמה זו ביד הכותי נתונה כהרף עין שהה או דורס הלכך לא סמכינן איולא וכנכנס: **לא סבירא ליה הא דרבא** · דאמר דיהא ישראל מומר שוחט לכתחלה בבדיקת סכין: **אלא רבא** · כיון דאמר ישראל מומר מותר לכתחלה בבדיקת סכין: **אמאי לא אמר כשמעתיה** · אמאי לא אוקמיה מתניתין בישראל מומר לכתחלה דקתני סכין ודיעבד דקתני בשלא בדק כדאוקמה רב אשי בתר שמעתיה דרבא: **לדבריו דאביי** · דלא ס"ל הא דרבא ואוקמה בכותי ואוקי לכתחלה בישראל עומד על גביו ואוקי דיעבד ביולא וכנכנס ואמר ליה רבא לדידך דלא סבירא לך במומר ומוקמת ליה הכי אפילו ביולא וכנכנס מצית לאוקומי לכתחלה ודיעבד אוקי בבא ומצאו שחט: **מותר** · לכתחלה: דקוריא

בודק סכין ונותן לו ומותר לאכול משחיטתו אבל לא בדק ונתן לו לא ישחוט ואם שחט "בודק סכינו אחריו נמצאת סכינו יפה מותר לאכול משחיטתו ואם לאו אסור לאכול משחיטתו חוץ מחרש שוטה וקטן דאפילו דיעבד נמי לא שמא ישהו שמא ידרסו ושמא יחלידו וכולן ששחטו אהייא אילימא אחרש שוטה וקטן עלה קאי ואם שחטו מיבעי ליה אלא אישראל מומר אי דבדק סכין ונותן לו הא אמרת שוחט לכתחלה אלא דלא בדק אי דאיתיה לסכין ליבדקיה השתא ואי דליתיה לסכין כי אחרים רואין אותו מאי הוי דלמא בסכין פגומה שחיט קשיא רבינא אמר הכי קתני הכל שוחטין הכל מומחין שוחטין מומחין ואע"פ שאין מוחזקין בד"א שיודעין בו שיודע לומר הלכות שחיטה אבל אין יודעין בו שיודע לומר הלכות שחיטה לא ישחוט ואם שחט בודקין אותו אם יודע לומר הלכות שחיטה מותר לאכול משחיטתו ואם לאו אסור לאכול משחיטתו חוץ מחרש שוטה וקטן דאפילו דיעבד נמי לא שמא ישהו שמא ידרסו ושמא יחלידו וכולן ששחטו אהייא אילימא אחרש שוטה וקטן עלה קאי ואם שחטו מבעי ליה אלא אשאין מומחין בבודקין אותו סגי דליתיה לקמן דליבדקיה ואיכא דאמרי רבינא אמר הכי קתני הכל שוחטין הכל מוחזקין שוחטין מוחזקין אע"פ שאין מומחין בד"א ששחטו לפנינו ב' וג' פעמים ולא נתעלף אבל לא שחט לפנינו ב' וג' פעמים לא ישחוט שמא יתעלף ואם שחט ואמר ברי לי שלא נתעלפתי שחיטתו כשרה חוץ מחרש שוטה וקטן דאפילו דיעבד נמי לא שמא ישהו שמא ידרסו ושמא יחלידו וכולן ששחטו אהייא אילימא אחרש שוטה וקטן עלה קאי ואם שחטו מבעי ליה אלא אשאין מוחזקין והאמרת בברי לי סגי דליתיה קמן דליישיליה רבינא ורבה בר עולא כאביי ורבא ורב אשי לא אמרי משום דקשיא להו וכולן כולהו כרבה בר עולא לא אמרי להך לישנא דאמרת הכא עיקר אדרבה התם עיקר דבקדשים קאי להך לישנא דאמרת התם עיקר והכא איידי דתנא טמא בחולין תנא נמי טמא במוקדשין טמא בחולין גופיה לא איצטריכא ליה *בחולין שנעשו על טהרת קדש לאו בקדש דמו כולהו כרבינא לא אמרי להך לישנא דאמר מומחין אין שאין מומחין לא *רוב מצויין אצל שחיטה מומחין הן להך לישנא דאמר מוחזקין אין שאין מוחזקין לא ^לעלופי לא חיישינן רבא לא אמר כאביי כי קושייה אביי לא אמר כרבא התם לא נגע הכא נגע רב אשי לא אמר כתרוייהו קסבר *כותים גרי אריות הן אביי לא אמר כרב אשי לא סבירא ליה הא דרבא אלא רבא מאי טעמא לא אמר כשמעתיה לדבריו דאביי קאמר וליה לא סבירא ליה: תנו רבנן שחיטת כותי מותרת במה דברים אמורים בשישראל עומד על גביו אבל בא ומצאו ששחט חותך כזית ונותן לו אבלו מותר לאכול משחיטתו ואם לאו אסור לאכול משחיטתו כיוצא בו מצא בידו דקוריא

רבינו גרשום

הכל מומחין שוחטין שיודעין הלכות שחיטה אע"פ שאין מוחזקין שאין בקיאין עדיין: דליתיה קמן דליבדקיה · כלומר לפיכך אם אחרים רואין אותן כשהן שוחטין שיאמרו דשפיר שחטי אוכלין משחיטתן ואם לאו אין אוכלין ולא נתעלף · לשון עיוף ואיכא דאמרי ולא נתבייש לשון ויתעלף · בחולין נט"ל לא איצטריכא ליה כלומר לא איצטריכא ליה למיתני דסמא יכול לשחוט בחולין מ"ם חולין שנעשו על טהרת הקדש לאו כקודש דמו דלאו כולי עלמא אוכלין חוליהן בטהרה: רבא לא אמר כאביי כי קושיא · כלומר דקשיא ליה לאביי: אביי לא אמר כרבא · התם נגע בלומר הא דאקשת לי יוצא ונכנס לכתחלה [לא] והא המניח נכרי בחנותו דמותר אפילו ישראל יוצא ונכנס (מותר) לכתחילה משום דהתם בחנות לא נגע הנכרי אבל הכא נגע דכותי עצמו שוחט ולפיכך יוצא ונכנס לכתחלה לא: רב אשי לא אמר כתרוייהו קסבר כותים גרי אריות הם לא סבירא ליה לרב אשי שכותי יכול לשחוט לפיכך לא סבירא ליה לדאביי ולדרבא דמוקמי הכל שוחטין בכותי: אביי לא אמר כרב אשי · לא סבירא ליה הא דרבא דמומר אוכל נבילות לתיאבון יכול לשחוט דכיון דאוכל נבילות הוא לא קפיד אשחיטה: אלא רבא מ"ם לא אמר כשמעתיה · כלומר רבא אדמוקי הכל שוחטין בכותי אמאי לא מוקי בישראל מומר כשמעתיה: לדבריו דאביי קאמר · כלומר לדידי; מקמיגן הכל שוחטין בישראל מומר לאכול נבילות אלא לדידך דמוקמת ליה בכותי וישראל עומד על גביו מצית לאוקמא למתניתין הכל שוחטין בכותי ואפ' יוצא ונכנס:

[נדה עח:]

[לקמן יג·]

[קדושין עה: ב"ק נח: סנהדרין פה: נדה ט: וע"ע יבמות כד:]

שיטה מקובצת

מ] דסברא דרוב מצויין אצל שחיטה מומחין הן: ב] משום דקשיא להו וכולן:

דקוריא · מחרוזות של צפרים שחוטין רייש"ט בלנז: **מכיי** · דאמר לעיל יולא וכנכס לכתחלה לא שריגן נבי שחיטה דייק מרישא: **ורבא** · דשרי דייק מסיפא דלא מצריך תנא בדיקה אלא היכא דבא ומצאו: **כעומד על גביו דמי** · ועומד על גביו דקתני תנא הייט יולא וכנכס: **פאי הוא דהוי שחיט שפיר** · אותו עוף לבדו שחוט יפה וזה היה מכירו ואכלו ואגן היכי נסמוך לאכול האחרים: **במכניסן תחת כנפיו** · ישראל זה הבודקן מכנים כל הצפרים תחת כנפי כסותו ואין הכותי מכיר איזה נתן לו: **ממשמש** · ממטנו ומכתנו: **אין שחיטה לעוף מן התורה** · משום דלא כתיב זביחה בהדיא אלא בבקר ואלו דכתיב וזבחת מבקרך ומצאת ואנן ילפינן בהקישא לקמן (דף כז:) מזאת תורת הבהמה והעוף: **ולטעמיך** · הך זביחה דכתיב בבקר ובצאן מי מפרשן הלכותיה בתורה ואפ"ה סמכי עלייהו משום דאחזיק להו דאחזיקו בה: **ואחזוק ולא אחזוק בדלא כתיבא תנאי היא** · מלה שאינה כתובה בפירוש בתורה ורלינו שהחזיקו בה אי אמרינן כיון דאחזוק לדידהו אחזוק נמי לדידן לסמוך עלייהו כי עבדי לצורך עצמן אי אי אמרינן אע"ג דאחזוק לדידהו לא אחזוק לדידן כלומר לא חשבינן ליה חזקה למסמך עלייהו תנאי פליגי בה · אחזוק ולא אחזוק כלומר חזקה או אינה חזקה: **מותר** · לאוכלה ולא חיישינן לחמץ בפסח: **ואדם יולא ידי חובתו** · שהכתוב קבעו חובה לאכול מלה בלילה ראשונה דכתיב (שמות יב) בערב תאכלו מצות ואם יש בו ולא אכל עבר בעשה ולקמן פריך כיון דתנא מותר פשיטא דיולא בה: **אמור** · אפילו לאוכלה: **שאין בקיאין** · אין יודעין לשומרה ולהבחין בין שיאור לסידוק בין הכסיפו פניו ללא הכסיפו פניו: **פשיטא** · דיולא בה כיון דמותרת: **מהו דתימא** · אע"ג דפשיטא לן דלא הניחה להחמיץ ומותרת באכילה מיהו לא בקיאי בהא דבעי למיעבד שימור לשם מלה של מצוה וכיון דלא עביד בה שימור לא נפקינן בה מידי דהוה אקמחין ובלקוט של עובדי כוכבים הבאים לפניהם קודם שאפאה עובד כוכבים א) ורלינו שלא החמיץ דקיימא לן דמותר ולא נפקינן בהו ב) *) (דתנן) הקמחין ובלקוט של עובדי כוכבים אדם ממלא כריסו מהם ובלבד שיאכל כזית מלה באחרונה: **ורבי אליעזר אומר** · אפילו לאוכלה: **קסבר לא בקיאי בשימור** · לא גרסינן וטעמו משום איסור: **איכא ביניהו** · מילתא דכתיבא באורייתא ולא ידעינן בהו דאחזיקו בה: **ת"ק** · דלא חיישי בחזקה כלל אכתיבא דאוריתא קפיד ותנא מלה וה"ק לכל הכתובים בתורה אע"ג דלא ידעינן אי אחזיקו בה אי לא אחזוק סמכינן עלייהו דכיון דכתיבא ודאי אחזוק בה ור"ל אומר אפילו אחזיקו בה דהא ג) איסב בקיאין בדקדוקי מצות ורשב"ג אתא למימר אחזוק אין לא אחזוק לא ולאו הייט תנאי ד) דאמר לעיל עד מסקנא דמילתא: **כל מצוה** · משמע דלרבוי אתא אפילו הכי דלא חייש בהו וכיון ה) דאוקמנן דאהני דחייש בהו לעיל קאי דהייט בדכתיבי למעוטי אתא: **אם אחזיקו מיבעי ליה** · דהשתא הוי משמע שפיר דפליג אתרוייהו לת"ק דשרי בלא חזקה ור"ל דאוסר אפילו אחזיקו ואתא ליהו למימר אם אחזיקו מדקדקין בה ומותר ודלא כר"ל הא לא אחזיקו אסור ודלא כת"ק דשרי בלא אחזיקו אבל השתא דקתני כל משמע דאפילו הכי דלא כתיבין נמי קאמר דסמכינן אחזקיהו: **אלא איכא ביניהו דלא כתיבא ואחזוק בה ת"ק סבר** · מלה וכל דדמיא ליה דכתיבא סמכינן עלייהו בין אחזוק בין לא אחזוק ודלא כתיבא לא סמכינן עלייהו ואפילו אחזוקו ור"ל סבר אפילו כתיבא ואחזוק לא סמכינן עלייהו ורשב"ג סבר כל מלוה שהחזיקו ואע"ג דלא כתיבא סמכינן עלייהו כיון דאחזוק אחזוק והייט תנאי דלעיל ת"ק ורשב"ג: **כיון דאיכא היתרא ואיסורא** · קמיה שבידו להכשירה ובידו לגבלה: **מערה לא טרח** · אם לא יומלאה יפה לא יחזור אחר סכין אחרת: **תנא דמסייע לך** · דכל מי שאינו עושה להכנעים ואיכא התירא ו) קמיה לא שביק התירא ואכיל איסורא: **שלא עוברי עבירה** · שאין מבערין חמץ בפסח מפני הפסילה: מותר

דקוריא · סל כמו דקוריא דפרק השוכר את הפועלים (ב"מ דף פד:) ודמפנין (שבת קכז:): **מכנים** · איזמל בזכריס· סימני שמעתתא דלב מנסה ז) דהא מכילתא הן הך דמכנים תחת כנפיו ולקמן בפרק שני (דף לח:) איזמל שאין ט קרנים ובפרק אלו טרפות (לקמן דף נח:) הכהו דיכרי דגנבי גנבי אין חושבין לריסוק אברים מיהו גם במקומות אחרים יש כדאשכחנא בפרק ב' דיבמות (דף כה:) דאמר רב מנשה גזלן דדבריהם כשר לעדות אשה ובפרק מי שהחשיך (שבת קנו:) אמר רב מנשה חדא קמי חדא קמי תרי קמי שפיר דמי: **מצרת** · כותי מוחרת אותה"ת והלא גזרו על פתן *לפי שהיו מבטלין בגין בית המקדש בימי עזרא (ה) כדאמר בפירקין דר"ל (פ' לח) ואיכא למימר דהיינו בכותים דאשונים דכתיב בהם ואתה אלהיהם היו עובדים: דהא קאמר התם מכאן אמר ר"ל כל האוכל פת כותי כאילו אוכל בשר חזיר ותניא נמי לקמן (דף יג:) שחיטה לדוקי לעבודת כוכבים פתו פת כותי ואומר ר"ת דמיירי הכא בעיסה דישראל שעשה הכותי ממנה מלה וא"ת והילוך יולא בה ומאן הוא לא אמר לשם מלה דהא תפילי לאפני עור לא תתן מכשול וי"ל כגון שלא אכל הכותי מלה אחרת כל הלילה: **איבא** · ביניהו דלא כתיבא ואחזיקו בה כו' · בפ"ק דגיטין (דף י:) מוכח דכתיבא ולא אחזיקו בה נמי איכא ביניהו דלא"ק מהני ולרשב"ג לא מהני והכא לא נקט אלא לא כתיבא ואחזיקו בה משום דאשמיטת כותי בעי לאחויי תנאי א"כ דלא אתא לאשמועי אלא מה שהקשה אם אחזיקו בה מבעי ליה ושם פירשנו: מותר

[עיין תוי"ט שביעית ב"מ מ"י]

[לקמן כי: כה: סה: סו: קדושין עא: נזיר כט:]

קדושין עו: גיטין י: [תוספתא פסחים פ"ב]

ג"ז שם בכורות מז:

הגהות מהר"ב רגשבורג

א) רש"י ד"ה מכו דתימא אע"ג וכו' ולאיש אלא בחמץ דקיימא לן דמותר ולא נפקינן בהו דתנן הקמחין מן תינה ולאיש עד הקמחין ממתק · וכ"כ ולאיש אלא בחמץ דמותר ולא נפקינן בהו דקי"ל הקמחין ובלקוט וכו' עכ"ל וכל"ל · ומלא דתנן הוא פשוט · דאין זה מבנכס בשום מקום ומימרא דר"ה היא בפסחים מ' ע"א · ונעל תורת חיים אגב זה וחשב דמשנה שלימה היא ומעות הדשון הטעמו: ב) תוס' ד"ה מלא וכו' דהא קאמר התם מכאן · נ"ב עי' שביעית פ"ח משנה י' ובתוס' י"ט שם:

רבינו גרשום

דקוריא של צפורין · קישור של עוזות שחוטין מצא בידו של כותי: אמר רב אשי בלומר במכניסן הצפרים תחת גלימא שלו וקופע ראשו של אחד מהן דהכותי אינו יודע מאיזה מהם נתן לו: דמסמסי ליה מסמוסי · כלומר שמלכלכו בחיים שאפי' יש לו סימן אין מכיר הסימן: ולטעמיך שהייה דרמה הלדה הגרמה ועקר מי כתיבן דיהו בקיאין בהו דמצינן למימר דמחמירין בהן לפיכך אכלינן בהמה ששחטו והא לא כתיבי באורייתא לענין בהמה אלא כיון דאחזיקו בהו אחזוק ואכלינן משחיטתן אפי' מבהמה הבא נמי לענין עוף כיון דאחזוק אחזוק אע"ג דלא כתיב: דאחזוק ולא אחזוק בדלא כתיבא · כלומר אי השביבא חזוקתן חזוקה במילתא דלא כתיבא כגון עוף אי לא חשיב: תנאי היא · לפי שאין בקיאין בדקדוקי מצות · כלומר אין בקיאין בשימור שלא יחמיץ · כראמרינן בפס' פסחים שלש נשים עוסקות בבצק: רשב"ג אומר כל מצוה שהחזיקו בה כותים · ז) כלומר היינו תנא קמא דרבי אליעזר: אי הכי כל מצוה שהחזיקו בה כותים אם החזיקו מבעי ליה · כלומר כיון דרשב"ג מחמיר יותר מת"ק אם החזיקו מיבעי: כיון דאיכא היתירא ואיסורא · כלומר דיכול לשחוט שפיר לא שביק היתר ואכיל [איסורא] שלא ישחוט יפה: חמצן של עוברי עבירה · מניחין חמצן אחר הפסח בבית אחד הן הן עוברי

שיטה מקובצת

ז) מותרת לאכילה ולא חיישינן לחמץ: דתניא הקמחין ובצקות: ג) דהא באין בקיאין בדקדוקי מצות תליא מעמא והם אינם כו' ורבן שמעון בן גמליאל אתא: ד) ולאו הייט תנאי דאמרי' לעיל אחזוק ולא אחזוק תנאי הוא אלא עד מסקנא: ה) וכיון דאוקמינן דאהנך דאייתי בהו לעיל קאי דהיינו בדכתיבן למעוטי אותא דאיכא דלא אחזוק: ו) ואיכא היתרא ואיסורא קמיה לא שביק: ז) דרב מנשה דהך מכילתאן הן:

גליון הש"ס

גמ' שהיי דרסה וכו' דאשכחנא דלעיל דהא דרסה כתיבא בקרא כדדרשינן לקמן דף ל ע"ב אין ושמע אלא ומשך [וכ"כ רש"י לקמן דף כז ע"א ד"ה אלא] אלא כיון שהוא בגור להכיר אלו ס' כיתה נקבה לה · דשב"א במשמרת סכית הלכות שחיטה: דף ז' ע"ב · אבל בחיבורשו לקמן רפ"ב כתב דהך דרסה כ"ל היא אשמכתא ודרסה ג"כ מהלכה למשה מסיני:

[עיין תוס' ד"ה מלא וכו' בימי עזרא כדאמרי' בפירקי דר' אליעזר וליכא:]

[תוספתא פסחים פ"ב]

[עיין ג.]

[גיטין לז: וש"נ]

[תוספתא פסחים פ"ב]

*) [ל"ל דאמרינן בפסחים מ:]

ה) ל"ל היינו ת"ק · כלומר וכו' ·